

Wøldikes æblehave genskabes

I anledning af at pastor Jeremias Wøldikes æblehave ved Øster Hornum præstegård genskabes i 2009 bringes her tre artikler om Wøldike og hans arbejde for udbredelsen af en mangfoldighed frugttræer. Den første er skrevet af arkivar Poul Christensen år 2000, den næste er skrevet 1958 af gartner P. Remmer Nielsen, Nibe. Til slut en artikel fra 1929 af Johannes Trolle.

Wøldike – præst og pomolog

Artiklen er skrevet af Poul Christensen 2000 og har samme år været bragt i Støvring Lokalhistorisk Forenings medlemsblad "Hanen". En del af materialet stammer fra Gurli Wøldikes fortælling "Erindringer fra præstegårde fra Himmerland til Fyn" fra 1999.

Jeremias Wøldike

For et par hundrede år siden, i rationalismens tid, kunne præster godt finde på i deres prædiken at stå og give bønderne gode råd om hvordan de skulle forbedre deres avling. Det var før de åndelige bevægelser dukkede op i 1800-tallet og Grundtvig var begyndt at ruske op i de teologiske kredse. Det kan synes noget pudsigt, da vi jo nok i dag vil finde at præstens opgave er en anden. Men tiden var anderledes, kirken var ude i en krise, og præsten var også selv en bonde blandt bønder. I hvert fald havde han sin præstegård, som han drev, medmindre han da var helt ubehjælpelig og måtte have en forpagter til at køre bedriften. Langt ned i tiden hørte der et landbrug med til embedet, og først for ca. 100 år siden begyndte man at afvikle dette gamle system, der havde bestået lige siden man fik sognepræster i Danmark.

Næppe alle præster var gode bønder, men der var dog også dem, der gik mere op i gårdens drift end i præstegæringen, og præstegårdens avl var en væsentlig del af kaldets indtægt. Jeg tror ikke på nogen måde at pastor Wøldike hørte til de sidstnævnte, men han havde en meget stor interesse, der kom til at sætte sig spor, ikke blot lokalt i det sogn hvor han virkede, men udover det ganske land, hvor han blev særdeles kendt i gartnerkredse. Pastor Wøldike var en stor pomolog.

Georgine Wøldike (f. Holst)

Gurli Wøldike, (1865 -1952), en ugift gymnasielærer, nedfældede på sine ældre dage en beretning om den slægt, som hun var en del af, og for nylig er disse erindringer blevet udgivet af Slægtsforeningen af 1990. I disse erindringer føjer hun også nogle brikker til billedet af pastor Wøldike og præstegården i Øster Hornum, hvorfor vi her vil beskæftige os lidt med ham. Pastor Jeremias Wøldike blev født i Fåborg den 5. juni 1819. Han var ud af en præstefamilie, der kunne føres 500 år tilbage i tiden, hans far var også præst, så Jeremias' livsbane var afstukket på forhånd, da han begyndte at studere teologi. Efter eksamen blev han først huslærer på Møn hos en familie West, dernæst kapellan i Skejby på Falster, for så endelig i 1860 at komme til Øster Hornum i det mørke Himmerland som sognepræst.

I slægten var der en udbredt tendens til at man ofte fandt sig sin ægtefælle indenfor familien, og Jeremias Wøldike fulgte traditionen op, idet han i 1854 giftede sig med kusinen, Georgine Holst, der døde allerede efter 5 års ægteskab i 1859.

Som sognepræst var det dog nødvendigt at have en kvinde i huset, så da Wøldike var blevet enke- mand, rykkede hans ugifte søster Sophie Amalie ind i præstegården for at holde hus for ham. Hun blev der i 17 år. Medvirkende til, at det for øboen Jeremias blev det fjerne Himmerland han slog sig ned i, var nok at hans lillebror, Marcus Thomas i 1856 var blevet sognepræst i Skivum-Giver. De to familier fik da også tæt kontakt i den tid de fik sammen i den jyske hedeegn, og man sås jævnligt. Bror Marcus kunne godt finde på at lade sin ældste søn alene tage turen til Øster Hornum til fods fra Skivum over hede og krat, en tur der inkluderede et farligt gangbræt over Sønderup å. Turen tog drengen første gang da han var 6 år gammel. Drengens mor undrede sig dog siden over at hun havde turdet lade ham tage turen alene.

Sophie Amalie

Gurli Wøldike hørte også med til børneflokken i Skivum, og hun beretter om de mange ture de tog over til onklen i Øster Hornum, hvor hun befandt sig godt. Ikke mindst takket være faster Sophie, der forstod at skabe liv omkring sig. Denne arrangerede ture til Skørping og Mossø for børnene og deres venner. Et par hestetrukne vogne drog af sted fyldt med ungdom. Familien Cordes på Pandum havde en flok døtre, der altid var med, og Gurli Wøldike beretter: "Jeg mindes min ældste broder, der var student og en dag kørte den bageste vogn, syngende: "Ganger, stræk ud, for min brud og min ære! Briste det lad eller bære". Fra den forreste vogn flagrede et par lange hattebånd i vinden, og de opmuntrede åbenbart sangeren."

Det var jo i den romantiske tid dette her fandt sted, og det velstillede borger- skabs unge kunne normalt leve en sorgløs tilværelse. Gurli Wøldike kunne også senere hen undre sig over at tante Sophie, som hun kaldte hende, var i stand til at sætte igennem at der blev afholdt julebal i Øster Hornum præste- gård. Hun syntes ellers at hendes farbror så så streng ud, hvad man nok vil give hende ret i, når man ser billedet af Jeremias. Måske var han alligevel ikke så streng som han tilsyneladende ser ud på foto- grafier.

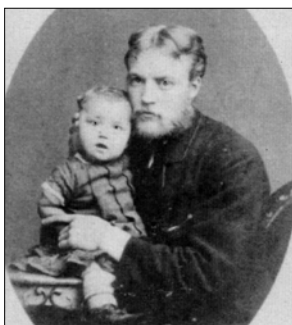
Tante Sophie havde i sin ungdom været syg, hun havde udviklet en skæv ryg, som hun i Lübeck var blevet behandlet for, så det ikke i ungdomstiden sås i det daglige. Hun havde i sin ungdom haft en stor sorg, idet hendes tilkommende pludselig døde, hvilket tog så meget på hende, at hun i perioder nær- mest var sindssyg. Hun plejede i nogle år sin syge mor, indtil hun flyttede til Øster Hornum for at hjælpe broderen efter hans unge hustrus død. Hun betegnes som et poetisk og fantasifuldt menneske. Hendes latente sindssyge kunne til tider give sig udslag i at hun blev ret eksalteret, hvilket børnene i familien tog for godt humør.

Otto Christian og Dorothea Elisabeth

Men hun var åbenbart også god til at have med børn at gøre. Hun gjorde præstegårdshaven til et paradis for børnene i familien. Her skabte hun et blomsterflor, og gennem haven løb der en bæk, hvor hun anlagde hun et lille bassin, hvori der ved et hindbærkrat blev sat en perforeret kasse ned. I kas- sen stod der så blikspandende med mælk, der på den måde blev holdt kølig. Til glæde for børnene. Et andet sted var der en labyrintisk gang af æbleroser, der ledte ind til et lille lysthus. Når hun var i haven var hun altid beskæftiget med at pille ukrudt eller binde blomster op.

Da Jeremias giftede sig igen blev hendes plads i præstegården jo en anden. I disse Matadortider ville man nok kalde hende for en "skyggetante". Hun var nu ret optaget af at broderdatteren Thea var blevet forlovet med byens skole- lærer, Niels Peter Andersen Gade. Hendes sværmeri for Gade var nærmest en sygelig forgudelse, der bl.a. gav sig udslag i at hun sammenlignede ham med de billeder hun kendte af Kristus. Hendes sindssyge viste sig her.

Gade med søn Theodor

Gade blev senere præst og fik også kaldet i Øster Hornum, hvor andre af byens kvinder åbenbart også faldt for ham. Et forhold der førte til at han mistede kjole og krave og fik ophold i Vridsløselille et par år. Sophie fulgte senere med sin bror og dennes familie til Kværndrup, og var hos dem til Jeremias døde.

Som prædikant må der have stukket noget af en skuespiller i Wøldike. På prædikestolen kunne hans stemme gå fra det buldrende, så det rungede i kirkens hvælvinger, for i næste øjeblik at synke ned til nærmest hvisken. I Kværndrup gav en tilhører ham det skudsmål, at det var den bedste prædiken han havde hørt.

Over for sine sognebørn var Jeremias venlig og opofrende. En bonde kom således til ham en aften og spurgte om han ikke kunne låne et par heste, så han kunne få hentet lægen i Nibe. Præsten, der havde for vane at stå og ryste lidt på hovedet og give et par grynt fra sig når han stod og tænkte på noget, tog endelig piben ud af munden og sagde så ganske langsomt: ”Hm, hm, hestene har gået for ploven hele dagen; men menneskeliv er jo vigtigere end dyreliv; så tag dem i Guds navn.” Han var ellers ret omhyggelig med sine dyr, og en gammel udtjent hest nænnede han ikke at lade aflive, så den fik et godt otium i præstegården, selvom den måske havde været bedst tjent med at lade livet.

Pastor Wøldike havde som nævnt tidligt mistet sin kone, og i 1875 ramtes han på ny af en stor sorg, idet sønnen Otto, der var kommet i gartnerlære i Horsens pludselig døde nogle få dage før jul. Ingen vidste, at han havde et svagt hjerte. Gartneren telegraferede til broderen i Skivum, og bad ham om at tage hen og overbringe Jeremias det triste budskab. Da han dukkede op i præstegården kom Jeremias ud og sagde: ”Det var da glædeligt at se dig, bror Marcus”, men da broderen svarede: ”Det er ikke glædeligt”, så Jeremias på ham og sagde så: ”Åh, Otto!” Lillejuleaften kunne Jeremias Wøldike begrave sin 18-årige søn.

Elise og Jeremias Wøldike

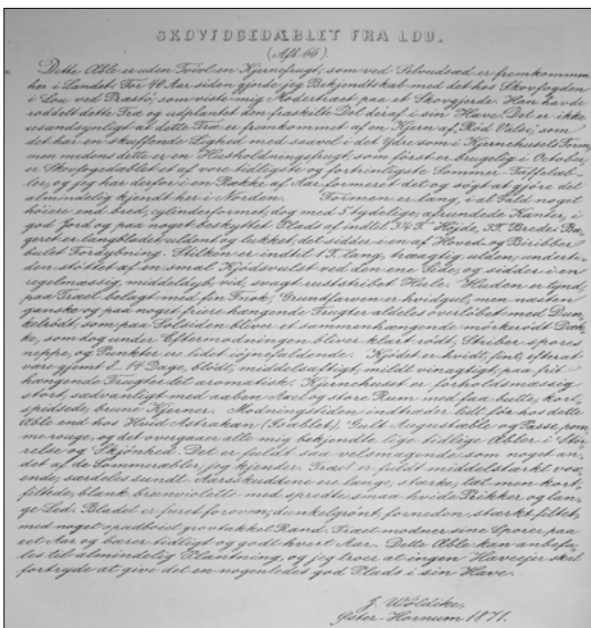
Nogle år i forvejen havde Wøldike friet til en anden kusine, men hun var åbenbart ikke indstillet på at blive præstekone i Jylland. Da hun imidlertid fik underretning om den sorg, der havde ramt fætterren, skrev hun til ham, at nu kom hun. Det gjorde hun så. Det var Elise Møller-Holst, der ellers havde holdt hus i Slemminge for en gammel pastor Winthers. Hun var nu 42 år gammel da hun i 1876 pludselig blev præstekone i Øster Hornum. Det var en livlig kvinde, der forstod at le mange af fætterrens aparte særheder væk, så de 10 år de fik sammen blev en lykkelig tid for Wøldike.

I 1877 flyttede broderen Marcus fra Skivum til Fyn, og det fik også pastor Wøldike til at bryde op fra Øster Hornum, så han søgte og fik kald i Kværndrup. Den 2. april 1887 blev han pludselig meget syg, og da han vidste hvor det bar hen, rejste han sig fra dødslejet og indførte sin egen død i kirkebogen, hvorefter han sagde: ”Herre, nu lader du din tjener fare i fred.” Og så døde han, før broderen nåede frem. Det kan man da kalde ”at lukke døren efter sig”.

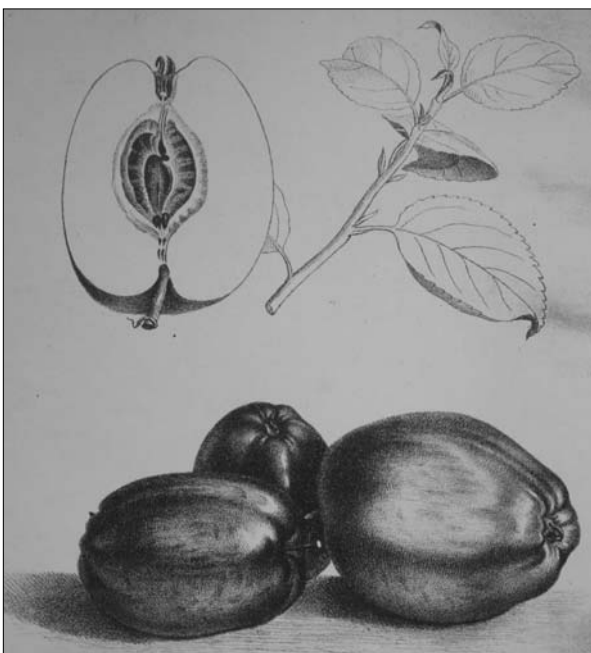
I hjemmet på Fyn og senere på Sjælland havde Wøldike tidligt fået interesse for at fremavle frugttræer, en interesse han havde fra faderen, der selv med flid dyrkede frugttræer i sin have. Allerede som dreng fik han lært at pøde frugtgrene, og som 12-årig kunne han høste sine egne æbler. I Øster Hornum fik han nu mulighed for at dyrke denne interesse, da han her fik en stor have til rådighed. Den fik han anlagt og plantede i tidens løb til med en mængde forskellige frugttræer. Skrænten bag præstegården op imod kirken blev helt plantet til med alle de mange sorter han eksperimenterede med, og i

blomstringstiden var skrænten et hvidt blomsterflor, der nok kunne forbløffe himmerlændingene, der fra gammel tid var vant til at mene at en ”kålhave” var en kålhave. Han podede mange forskellige slags frugtgrene på sine træer, der kunne komme til at se ud som om det var bulne forbundne fingre. I gartnerkredse regnedes han for en stor autoritet på området, og han fik tilsendt grene og blade af frugttræer til bestemmelse fra nær og fjern. Det æble som ældre endnu kan huske som ”skovfogedæblet” kan takke Wøldike for dets udbredelse. Han fandt det i et skovdige, som vildæble ved Lou på Sydsjælland, tog stiklinger med sig hjem og gjorde æblet kendt ud over det ganske land.

Da han forlod Øster Hornum omfattede præstegårdshaven ikke færre end 278 æblesorter, 243 pæresorter, 38 forskellige blomster, 40 slags kirsebær, foruden en fersken, en abrikos og en vin. Unægtelig noget af en arv at overlade til efterfølgeren.

Wøldikes beskrivelse af skovfogedæblet

Tegning af skovfogedæblet i ”Den danske Frugthave”

Efter et par generationer er meget glemt. På den led er vores hukommelse kort. Når de gamle er borte, er der ingen til at fortælle om hvordan tingene var tidligere. Pastor Wøldikes efterfølgere i de første årtier efter hans bortrejse har i bogstaveligste forstand kunnet høste frugten af hans indsats, men ikke alle har lige stor interesse i at vedligeholde en frugtplantage, Efterhånden har alderen og manglende pleje taget de fleste af de træer, der blev sat for 130-140 år siden. Jeg vidste godt at der da var frugttræer i præstegårdshaven i Øster Hornum, men da jeg bad Wøldikes nuværende efterfølger, Poul Schmidt-Møller om lov til at se hans have, blev jeg alligevel forbløffet.

Trods det at Wøldikes præstegård nedbrændte i 1889, og at den dengang opførte præstegård for længst (1963) er revet ned, og en ny tidssvarende bolig ligger på stedet, så er der bevaret endda ikke så få af Wøldikes træer, såvel i den nuværende have som op ad skrænten imod kirken. Man er dog ikke i tvivl om, at det er de træer som blev plantet i 1860-erne. De bærer tydeligt alderens præg, men efter hvad jeg får oplyst, så bærer de også frugt endnu. Et enkelt af træerne er kun en hul skal forned, så man forbløffes over at det kan holde sig oprejst og give frugt, men forklaringen er, at der endnu er en smal bræmme af bark i den ene side til at transportere vand fra rødderne.

Lidt gemt i et krat ved præsteboligen står endnu Wøldikes skovfogedæble, som han bragte ud fra skoven i Lou på Sjælland. Herfra har han så sendt podekviste ud til hele landet, så dette særprægede sommeræble blev vidt udbredt. Et lille stykke gartnerhistorie fortæller dette beskedne æbletræ.

I 1871 blev der udgivet et bogværk med titlen, ”Den danske Frugthave”, hvori pastor Wøldike med en meget fin håndskrift beskriver en lang række af sine frugtsorter, udseende, smag mv.

Ingen tvivl om at han dengang var en kapacitet på området, Dansk Gartnerforening, som han var med til at stifte gjorde ham da også til foreningens første æresmedlem, og i grunden ville han nok hellere have været gartner end præst. Nu blev han i stedet begge dele.

Provst Wøldike i Øster Hornum 1860-79

En foregangsmand i Nordjylland

Skrevet af gartner P. Remmer Nielsen, Nibe og offentliggjort i Nibe Avis tirsdag d. 4. februar 1958

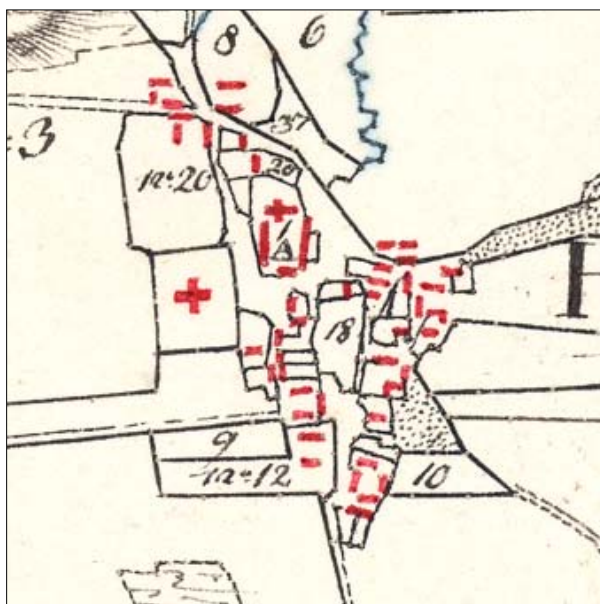
I dag er det vist ikke ret mange, der har noget kendskab til provst Wøldike og hans gerning her på egnen, men i tiden omkring 1860-79 var hans navn landskendt som en dygtig frugtavler og vel sin tids bedste kender af frugtsorter.

Øster Hornum sogn havde dengang en meget større udstrækning end i nutiden, men Wøldike var en dygtig embedsmand og en tro kirkens tjener, der trods alt fik tid til at udrette ikke så ganske lidt.

Jeremias Wøldike blev født året 1819 i Fåborg, hvor hans fader dengang var præst. Denne havde stor interesse i have dyrkning, og fra lille var drengen vidne til, hvorledes faderen beskar sine frugtræer og arbejdede i sin have, og derved vågnede tidligt den samme lyst hos sønnen. Da han var 8 år gammel forflyttedes faderen til Sydsjælland (Hammer), hvor der ved præstegården fandtes en have med mange frugtræer.

Han lærte her at pøde på vildstammer fra skoven, og 12 år gammel havde drengen den glæde at høste de første æbler af de af ham selv forædlede træer. I skole- og universitetstiden var der ingen lejlighed til at beskæftige sig med frugtavl; det kom først senere.

Han blev i 1846 huslærer på Møen, og blev derefter i 1849 udnævnt til kapellan ved Gedser på Falster, og de 11 år, han tilbragte i denne stilling, blev på mange måder lykkelige for ham. Han tog nu for alvor fat på sin yndlingsbeskæftigelse i al den fritid hans præstegerning levned ham. Her fandt han mange ukendte æblesorter, hvoraf de bedste blev beskrevet og omtalt i fagblade. I året 1860 forflyttedes han til Øster Hornum, som på den tid var en hedeegn uden ret mange frugtræer og haveanlæg. Her kom arbejdet for frugtræsagen derfor særdeles til at gælde undersøgelse, udbredelse og plantning af sorter, der egnede sig for landsdelens blæsende og barske klima. Det var ikke småting Wøldike udrettede i Øster Hornum.

Øster Hornum 1816. Byen har sikkert ikke forandret sig væsentligt på pastor Wøldikes tid. Præstegården har betegnelsen A. Frugthaven anlagdes på bakken umiddelbart vest for præstegården

Han anlagde ved præstegården en stor og anelig frugthave, der i 1879 omfattede et sortsantal af 278 æbler, 243 pærer, 38 blommer, 40 kirsebær, 1 fersken, 1 abrikos og 1 vin.

Hans ry som frugtkender gik viden om, og langvejs fra skrev man til Wøldike efter pødekviste. Tillige var han en af de ledende, da det gjaldt oprettelsen af Dansk Gartnerforening. I 1879 flyttede han til Kværndrup sogn, hvor han døde 1887.

Det er nu mange år siden, denne mand levede og virkede her på egnen, men endnu findes der træer, som han sikkert har været med til at plante. Frugthaven i Øster Hornum er gået til. I præstegårdens have findes en Robinia (uægte Acacia) og ved Dybkjærgård er flere eksemplarer af samme sort. Det ligger nær at antage, at provst Wøldike har været medvirkende her.

I Nibe findes et stort pæretræ hos cigarhandler V. Pedersen og et lignende i en have i Grønnegade. Disse træer, der sikkert er de største her på egnen, er antagelig i sin tid kommet fra Øster Hornum. I det hele taget kan man være sikker på, at mange ældre frugtsorter, der forekommer her omkring, på en eller anden måde kan henføres til denne ene mands initiativ.

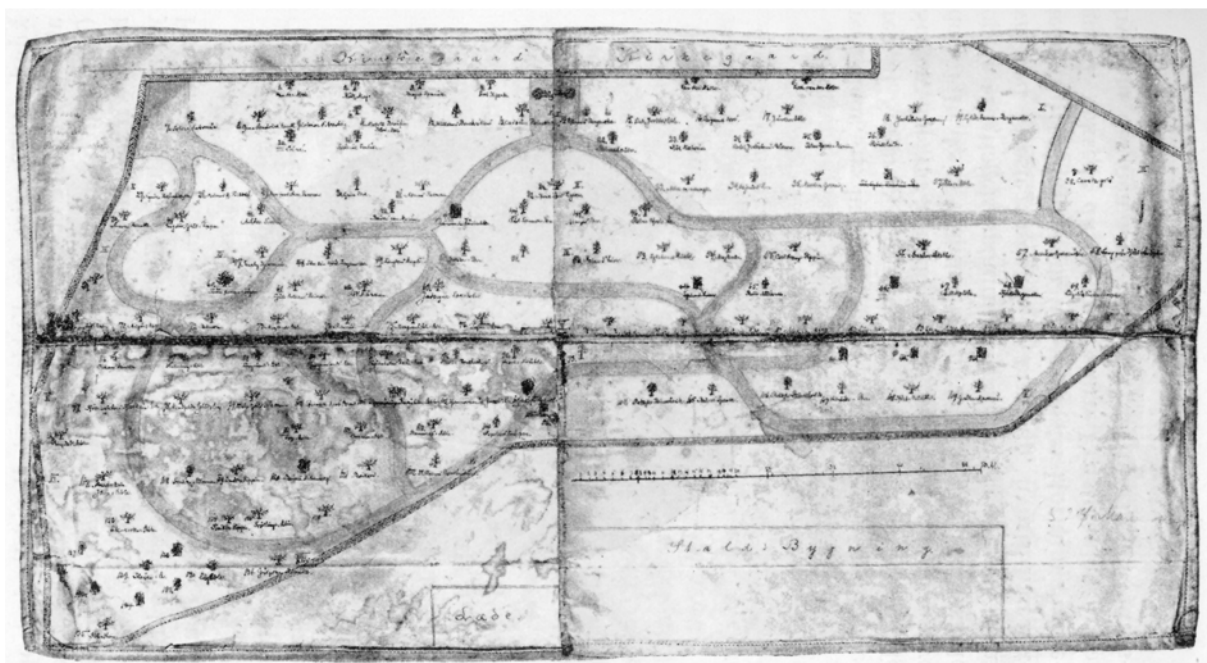
Der er her givet en kort skildring af det arbejde, som Wøldike gjorde her på egnen, og er det meste af det gået til i tidens løb, så må det anerkendes, at der blev gjort et stort og grundlæggende arbejde, som fik sin betydning langt frem i tiden efter hans død.

Præstegårdshaven i Øster Hornum efter 1860

Skrevet 1929 af Johannes Trolle og bragt samme år i "Fra Himmerland og Kjær Herred"

Ligesom skolelærerne deltog også præsterne i arbejdet for havedyrkningens fremme, og eftersom Plantning blev mere og mere almindelig, og eftersom der også blev bedre og bedre kår for dyrkning af mere ædle frugtsorter, voksede også interessen for dyrkning af sådanne, og der voksede efterhånden anselige frugthaver frem. Det var dog naturligvis en forudsætning, at der foruden læ også var adgang til at få fat i de træer eller sorter, man ønskede, hvorfor også mangel frugthave måtte fungere som planteskole for omegnen. I denne henseende er det ligesom, at præsterne omkring midten af 1800-tallet tager teten fra skolelærerne, og på dette område var præsten i Øster Hornum så absolut en foregangsmand og pioner.

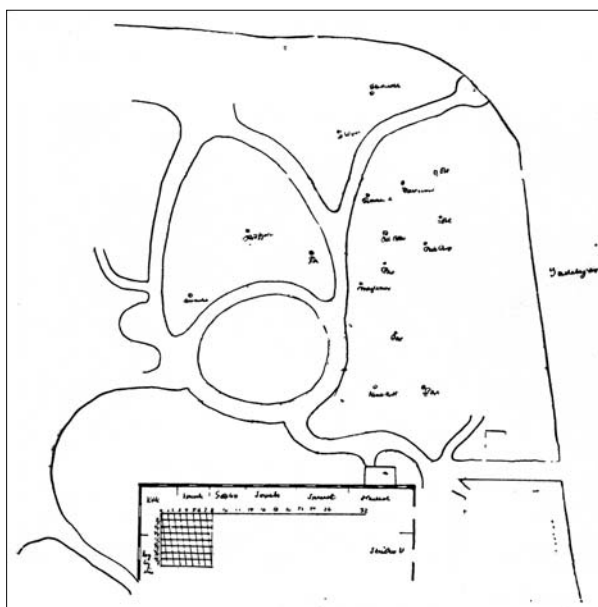
Jeremias Wøldike kom til Øster Hornum i 1860 som en 41årig mand, og ligesom i hans tidligere kald tog han også her med ivrighed af såvel tiltrækning som dyrkning af frugttræer og frugtsorter, ihvorvel den strid og barske natur ikke just fristede hertil og for ham må have forekommet som en skærende modsætning til egnene på Lolland og Falster, hvor han havde virket. Men her var der så meget des mere brug for Pioneren, der kunde hjælpe folk med at plante, og som kunde vise folket hvilke sorter, der var de rette til at kunne modstå klimaet her. Vel mødtes hans bestræbelser med mistro og hovedrysten, men efter 19 års ihærdigt arbejde lykkedes dog et og andet for ham, og han kunde 1879 rejse fra kaldet med bevidstheden om at have udført et rigt arbejde, idet der da ved hver gård og hvert hus stod levende mindesmærker om hans virke, mens tak lød fra almuefolket, og til yderligere bevis Kirkebakken frembød et væld af frugttrækroner.

Eblehaven på kirkebakken vest for præstegården hvis avlsbygninger ses i forgrunden

Pastor Wøldike var ikke planteren alene, han var mere undersøgeren og kenderen af sortere, pomolog, og for at kunne fremskaffe dem der var egnede for sognet, samt for at prøve dem i praksis, måtte han

have en planteskole og en "lagttagelsesplantning" på nærmere Hold. Såvel ved præstegården i Kværndrup, hvortil han flyttede fra Øster Hornum, som ved Øster Hornum præstegård, voksede da også en større frugtplantage frem, hvorom den dag i dag er det tydeligste vidnesbyrd om, idet en del træer eksisterer der endnu. Mens træerne er sirligt plantede i rader, er havens anlægsform imidlertid til dels efter datidens smag gjort så kunstlet som, muligt, idet gangene er anlagt efter slyng og sving, men den kunstneriske smag, har det her glippet med, idet disse ganglinier ikke korresponderer med terrænet, således som det efter reglerne skulle det. Hvor god end frugtplantningerne kan siges at være i sin egentlige mission, må anlægget siges i æstetisk henseende at være fuldkommen forfejlet. Efter manden pastor Vedsteds plan over haven viser anlæggets form, og denne stemmer såvel med terrænets nuværende udseende også med den barnlige skitse, som foreligger fra Wøldikes hånd.

Haven nord for præstegårdens beboelse – til højre dammen og Nibevej

Haven deler sig i øvrigt i tre dele, nemlig den nordre have, Kirkebakken, som er den egentlige frugtplantage, og "Karens have" som ligger ved gadekæret, og som måske lige som den nordre have har bestået før Wøldikes tid. I det fra Wøldike og Vedsteds efterladte manuskript findes en udførlig fortegnelse over frugttræerne i haven, der 1879 tæller 278 sorter æbler (godt 300 træer), 243 pærer (ca. 340 træer), 38 blomster (ca. 45 træer), 40 kirsebær (ca. 50 træer), 1 fersken, 1 abrikos og 1 vin. Man undres, hvor der har kunnet blive plads til disse ca. 700 træer, idet der samtidig skulle være plads til planteskole og podning og såning af træer. Over hele bestanden er ført nøje opsigt, gjort notiser om plantning, podning etc., ligesom der i de efterladte papirer findes rids af nogle af frugttræerne. Derimod er der ikke nogen egentlig regnskab over udbyttet ført i pastor Vedsteds tid.

Tid efter anden må der være fældet mellem træerne, der også snart er kommet til at stå for tæt, og da eftermanden pastor Vedsted kom til, besørgede han i 1899 en fortegnelse over de daværende træer, indtegnede dem på et kort, hvorefter der forefindes 135 stykker i lige så mange sorter. denne indehaver havde også interesse for frugthaven, men det på en helt anden måde, idet han først og fremmest så en pengeværdi i det avlede, mere end en pomologisk værdi. Han solgte deraf og gjorde sig så megen fordel som muligt, og han har holdt regnskab i enkelte år over udbyttet af hvert træ.

Præstegården på pastor Vedsted tid med æblehaven i baggrunden

Siden Vedsteds dage er der næppe gjort andet ved haven, end der er fældet nu og da, og de gamle træer er nu i hovedsagen intet værd i penge, idet de uden pleje og omsorg er ældede og til dels er udgåede eller findes som ruiner. De står der tilbage som et interessant vidnesbyrd om en af frugtavlens op pomologiens pionerer.

Ligesom i de andre embeder arbejdede også her i Øster Hornum Wøldike med opelskning af nye sorter, og han gik på opdagelse viden om for at finde velegnede sorter for de barske egne. Udbyttet blev forholdsvis ringe i disse egne, adskilligt ringere end på Falster, men i hvert fald tre sorter fandt han deroppe, nemlig Ny Astrakan i Sønder Hornum, Guldgul Sommerpigeon i Nørholm ved Nibe og Æveldrup Præstæble ved Hobro. Disse sorter fik dog ikke synderlig udbredelse ud over den nærmeste omegn, og de er ikke bleven berømte, således som hans falsterne fund og Skovfogedæblet fra Lov.

Men af hans have gik der ry som af hans virksomhed i det hele taget. Han selv deltog i frugtudstillinger bl.a. i "Hortulania" udstilling i København 1876, hvorfor han fik diplom og udnævntes til æresmedlem, ligesom han var med til at stifte "Almindelige dansk Gartnerforening" i 1887, og straks derefter udnævntes til denne forenings æresmedlem, skønt hans stilling jo var en gejstlig. Langvejs fra skrev man til ham om podekviste, således er der opbevaret breve derom fra Nr. Sundby, Aalborg m.fl. steder, ligesom man også fra andre egne tilsendte ham podekviste til prøvedyrkning eller bestemmelse, således fra Bækkeskov på Sjælland, Lille Købelev på Lolland med flere steder.

Præstegårdshaven i 1920'erne

Som forfatter virkede Wøldike kun i det små udover enkelte småstykker i forskellige tidsskifter. I hans efterladte papirer i Øster Hornum, som lykkeligt undgik at brænde sammen med præstegården, fandtes utrykte småstykker og et manuskript på 35 oktavsider tætskrevet betitlet "Om frugtavl ej blot til Lyst".

Pastor Wøldike var en af de sidste typer: Præsten som have-mand, og hans navn står skrevet i den danske pomologis og frugtavls historie med gylden skrift.